

การดำเนินคดีอาญากับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง
ศึกษากรณี : การพิจารณาพิพากษาคดีกับบุคคลผู้เป็นตุลาการ ผู้ใช้ และผู้สนับสนุน

นางสาวเพียงตา บุญไพรัตน์สกุล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชานิติศาสตร์ ภาควิชานิติศาสตร์

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2543

ISBN 974-13-1309-8

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

CRIMINAL PROCEEDINGS AGAINST PERSONS HOLDING POLITICAL OFFICE:
A STUDY OF TRIAL FOR PRINCIPAL, INSTIGATOR AND SUPPORTER

Miss Peingta Bunpairutsakul

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of master of Laws in Laws

Department of Law

Faculty of Law

Chulalongkorn University

Academic Year 2000

ISBN 974-13-1309-8

นางสาวเพียงตา บุญไพรัตน์สกุล : การดำเนินคดีอาญากับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง
: ศึกษากรณีการพิจารณาพิพากษาคดีกับบุคคลผู้เป็นตุลาการ ผู้ใช้ และผู้สนับสนุน.

(CRIMINAL PROCEEDINGS AGAINST PERSONS HOLDING POLITICAL OFFICE :
A STUDY OF TRIAL FOR PRINCIPAL, INSTIGATOR AND SUPPORTER) อ.ที่ปรึกษา :
รองศาสตราจารย์ ดร.กมลชัย รัตนสการวงศ์, อ.ที่ปรึกษาร่วม อาจารย์อรรถพล ไหญ่สว่าง
151 หน้า. ISBN 974-13-1309-8.

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ได้บัญญัติให้มีกระบวนการยุติธรรมทางอาญาพิเศษ
ขึ้นเพื่อบังคับใช้กับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และบุคคลผู้เป็นตุลาการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุน ในการกระทำความผิด
ต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการตามประมวลกฎหมายอาญาหรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือทุจริตต่อหน้าที่ตาม
กฎหมายอื่น เพื่อลดปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันในวงราชการ ซึ่งมีปัญหาที่ต้องพิจารณาถึงอำนาจของศาลฎีกาแผนก
คดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ในการพิจารณาพิพากษาคดีกับบุคคลผู้เป็นตุลาการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุน
ว่าจะมีอยู่หรือไม่ เพียงใด เมื่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิพากษายกฟ้องผู้ดำรง
ตำแหน่งทางการเมืองไปแล้ว

กระบวนการยุติธรรมทางอาญา เป็นกระบวนการที่ดำเนินการอย่างต่อเนื่องเป็นขั้นตอน ซึ่งเริ่มต้น
จากการดำเนินการทั้งหลายของเจ้าพนักงานนอกศาลและในศาล รวมตลอดถึงการดำเนินการทั้งหลายของศาลจนถึง
พิพากษาคดี ถ้าจุดเริ่มต้นในการดำเนินคดีแก่บุคคลผู้เป็นตุลาการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุน ซึ่งมีใช้ผู้ดำรงตำแหน่ง
ทางการเมืองเกิดขึ้นอย่างถูกต้องแล้ว อำนาจในการดำเนินการต่าง ๆ ของเจ้าพนักงานและศาลฎีกาแผนกคดี
อาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองย่อมเกิดขึ้นและมีอยู่ตลอดไปจนถึงสิ้นสุดกระบวนการ ดังนั้น แม้ว่าศาลฎีกา
แผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจะพิพากษายกฟ้องผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ก็มีอำนาจในการ
พิจารณาพิพากษานุบุคคลผู้เป็นตุลาการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุนต่อไปได้ โดยไม่ถือว่าเป็นการลิดรอนสิทธิเสรีภาพหรือ
ความเสมอภาคภายใต้กฎหมายแต่อย่างใด แต่กลับจะเป็นการทำให้กระบวนการยุติธรรมทางอาญาพิเศษนี้ใช้
บังคับได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

ภาควิชา.....นิติศาสตร์.....
สาขาวิชา.....นิติศาสตร์.....
ปีการศึกษา 2543.....

ลายมือชื่อผู้ผลิต.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

4086106234 : MAJOR LAW

KEY WORD: CRIMINAL PROCEEDINGS /PERSONS HOLDING POLITICAL OFFICE

PEINGTA BUNPAIRUTSAKUL : CRIMINAL PROCEEDINGS AGAINST PERSONS HOLDING POLITICAL OFFICE : A STUDY OF TRIAL FOR PRINCIPAL, INSTIGATOR AND SUPPORTER. THESIS ADVISOR :ASSO.PROF.KAMONCHAI RATANASAKAWONG, Ph.D, THESIS CO-ADVISOR : Mr.ATTAPON YAISAWANG, 151 pp. ISBN 974-13-1309-8

Constitution of The Kingdom of Thailand, B.E.2540 provides the special procedure of criminal justice to enforce the persons holding political office and principal, instigator or supporter of their commission of malfeasance in office according to the Penal code or a dishonest act in the performance of duties or corruption according to other laws. In order to decrease official corruption problems, the problem to be considered is whether the Supreme Court of Justice's Criminal Division for Persons Holding Political Positions is competent to try and adjudicate the case against principal, instigator or supporter when the court dismisses the case against the person holding political office.

Criminal justice procedure is the procedure carried on by the official commencing out side the court and in the court including all the process of the trial up to the court decision. If the beginning of the trial against the principal, instigator or supporter who is not the persons holding political office, is lawful, the official and the Supreme Court of Justice's Criminal Division for persons Holding Political Position are competent until the end of the process. Although the Supreme Court of Justice's Criminal Division for Persons Holding Political Position shall dismiss the case against the persons holding political office, the court is still empower to try the case against the principal, instigator or supporter which is not deemed to deprive of his right , liberty or equality under the law, as the result , on the other hand, the special procedure of criminal justice shall be effectively enforced.

Department.....	Law	Student's signature.....	<i>P. Bunpairutsakul.</i>
Field of study.....	Law	Advisor's signature.....	<i>Kamonchai Ratanasakawong.</i>
Academic year	2000	Co-advisor's signature.....	<i>Attapon Yaisawang</i>

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จเรียบร้อยได้ เนื่องจากความกรุณาของท่านรองศาสตราจารย์ ดร.กมลชัย รัตนสการวงศ์ และอาจารย์อรุณพล ใหญ่สว่าง อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ซึ่งท่านได้ให้คำแนะนำและความคิดเห็นต่าง ๆ ในการเขียนวิทยานิพนธ์มาด้วยดีตลอด และขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ มัทยา จิตติรัตน์ ที่กรุณาเป็นประธานกรรมการวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ วีระพงษ์ บุญโญภาส ที่ได้กรุณาเป็นกรรมการวิทยานิพนธ์

ขอกราบขอบพระคุณบิดามารดา และทุกคนในครอบครัวที่ให้การสนับสนุนในด้านการเงินและให้กำลังใจแก่ผู้เขียนเสมอมาจนสำเร็จการศึกษา รวมทั้งครูบาอาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาให้แก่ผู้เขียน และเพื่อน ๆ ทุกคนที่คอยเป็นกำลังใจในการเขียนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนประสบผลสำเร็จ

หากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีประโยชน์ในด้านใดด้านหนึ่ง ผู้เขียนขอกราบมอบให้เป็นกตเวทิตาแก่บุพการี บิดามารดา คณาจารย์ ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่านที่ผู้เขียนไม่อาจเอ่ยนามได้ทั้งหมด ณ ที่นี้ หากมีความบกพร่องประการใด ผู้เขียนขออน้อมรับมา ณ โอกาสนี้

เพียงตา บุญไพรัตน์สกุล

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
บทที่	
1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 สมมติฐานของการวิจัย	5
1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	6
2 การดำเนินคดีอาญากับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง	7
2.1 หลักการดำเนินคดีอาญา	7
2.1.1 หลักการดำเนินคดีอาญาโดยผู้เสียหาย	8
2.1.2 หลักการดำเนินคดีอาญาโดยรัฐ	8
2.2 ระบบการดำเนินคดีอาญา	9
2.2.1 การดำเนินคดีอาญาระบบกล่าวหา	9
2.2.2 การดำเนินคดีอาญาระบบไต่สวน	10
2.3 หลักการและแนวความคิดในการดำเนินคดีอาญากับผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมือง	11
2.3.1 หลักการดำเนินคดีอาญาแก่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง	13
2.3.1.1 รูปแบบการพิจารณาโดยรัฐสภาหรืออิมพีชเมนต์	14
(1) ประเทศอังกฤษ	15
(2) ประเทศสหรัฐอเมริกา	16

สารบัญ

2.3.1.2	รูปแบบการพิจารณาโดยศาล	18
ก.	รูปแบบการพิจารณาโดยศาลในต่างประเทศ	18
(1)	ประเทศฝรั่งเศส	18
(2)	ประเทศฟิลิปปินส์	23
(3)	ประเทศสิงคโปร์	24
ข.	รูปแบบการพิจารณาโดยศาลของประเทศไทย	26
2.3.2	แนวความคิดในการดำเนินคดีอาญากับผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมือง	30
2.3.3	ความแตกต่างระหว่างการพิจารณาคดีอาญาของศาลฎีกา แผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองกับการพิจารณาคดีทั่วไป	34
2.4	ความหมายของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง	36
2.4.1	ประเภทของข้าราชการ	37
2.4.2	ความแตกต่างระหว่างข้าราชการการเมืองกับข้าราชการประจำ	39
2.4.3	ความเกี่ยวพันระหว่างข้าราชการการเมืองกับข้าราชการประจำ	41
3	การดำเนินคดีอาญากับผู้เป็นตัวการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุน ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้อง ในการกระทำความผิดกับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง	44
3.1	ผู้เกี่ยวข้องในการกระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา	45
3.1.1	รูปแบบของผู้กระทำความผิดและผู้ร่วมกระทำความผิดตาม ประมวลกฎหมายอาญา	46
3.1.2	การแบ่งแยกผู้กระทำความผิดกับผู้ร่วมกระทำความผิดตาม ประมวลกฎหมายอาญา	47
3.1.3	ทฤษฎีการแบ่งแยกผู้กระทำความผิด - ผู้ร่วมกระทำความผิด ของระบบกฎหมายเยอรมัน	47

สารบัญ

3.2 การดำเนินคดีอาญากับผู้เกี่ยวข้องในการกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการตามประมวลกฎหมายอาญาหรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือทุจริตต่อหน้าที่ตามกฎหมายอื่นของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง.....	49
3.2.1 หลักการดำเนินคดีอาญาแก่บุคคลผู้เป็นตุลาการ ผู้ใช้ ผู้สนับสนุน	56
3.2.2 ประเภทของความผิด	63
4 วิเคราะห์การดำเนินคดีอาญากับผู้เกี่ยวข้องในการกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการตามประมวลกฎหมายอาญาหรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือทุจริตต่อหน้าที่ตามกฎหมายอื่นของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง.....	73
4.1 ความเหมาะสมในการดำเนินคดีโดยกระบวนการยุติธรรมทางอาญาพิเศษ กับผู้เกี่ยวข้องในการกระทำความผิดร่วมกับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง....	74
4.2 ขอบเขตในการพิจารณาพิพากษาคดีกับผู้เกี่ยวข้องในการกระทำ ความผิดร่วมกับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง	79
5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ	94
5.1 บทสรุป	94
5.2 ข้อเสนอแนะ	97
รายการอ้างอิง	109
ภาคผนวก	115
ภาคผนวก ก	116
ภาคผนวก ข	128
ภาคผนวก ค	135
ภาคผนวก ง	148
ประวัติผู้เขียน	151